

Profesjonsstandard for norske og arktiske naturguider, 16.01.2019

Norsk Naturguideforbund // NNGF // Norwegian Natureguide Association

Stiftet og etablert 2014

PROFESJONSSTANDARD FOR NORSK NATURGUIDE

INNLEDNING	2
GENERELT OM NATURGUIDE KOMPETANSE:	4
DEL 1: SPESIFIKKE PROFESJONSKVALIFIKASJONER FOR NATUGUIDEN	5
LEDELSESKOMPETANSE	5
SIKKERHET I FJELLTERRENG	5
ORIENTERING	5
FØRSTEHJELP OG REDNING	5
GRUPPELEDELSE	6
OVERLEVE I FJELLET / BIVUAKK	6
FYSISKE FORUTSETNINGER	6
RELASJONSKOMPETANSEN	6
GUIDEROLLE	6
LOVBESTEMTE OG ØKONOMISKE FORHOLD	7
PEDAGOGISK KOMPETANSE	7
NATUROPPLEVELSE	7
Natur	7
HISTORIEFORTELLING	7
FORDYPNINGSKOMPETANSE	8
FLERDAGERS AKTIVITETER	8
SNØDEKT TERRENG	8
NORDISK SKILØPING(Kun med arbeidsfelt i Norge)	8
VÆR	8
ANATOMI OG FYSIOLOGI	9
DEL 2: TILLEGGSKRAV FOR NORSK NATURGUIDE MED UIMLA GODKJENNING	9
LEDELSESKOMPETANSE	9
SIKKERHET I FJELLTERRENG	9
ORIENTERING	9
FØRSTEHJELP OG REDNING	10
GRUPPELEDELSE	10
OVERLEVE I FJELLET / BIVUAKK	10
FYSISKE FORUTSETNINGER	10
RELASJONSKOMPETANSEN	10
GUIDEROLLE	10
LOVBESTEMTE OG ØKONOMISKE FORHOLD	11
PEDAGOGISK KOMPETANSE	11
NATUROPPLEVELSE	11
Natur	11
HISTORIEFORTELLING	11
FORDYPNINGSKOMPETANSE	11
FLERDAGERS AKTIVITETER	11
SNØDEKT TERRENG	11
VÆR	12
ANATOMI OG FYSIOLOGI	12
DEL 3: OPPLÆRINGS UTSTREKNING OG VURDERING	13

Innledning

Standarden for en kvalifisert naturguide er definert av NNGF og er grunnlaget for naturguideutdanning og godkjenning som naturguide. Standarden er utviklet i nær dialog med utdanningsinstitusjoner, myndigheter, organisasjoner og reiselivsnæringen selv. Det har vært et kontinuerlig utviklingsarbeid om naturguidens virke og kompetanseområder i flere år i Norge. Den første spesifikke høyere utdanning i naturguiding ble etablert på Svalbard i 2009. Mye av arbeidet med å profesjonalisere naturguide – begrepet og dens kompetanse har blitt gjort i samarbeid med sentrale fagpersoner ved denne utdanningen.

For å kunne relatere den nasjonale standarden til kjente internasjonale standarder rettet mot guideprofesjoner i samme kategori, er bransjestandarden for Norsk Naturguideforbund harmonisert med to kjente internasjonale kvalifikasjonsstandarder:

- *International Adventure Travel Guide Qualification and Performance Standard (ATTA)*
- *International Mountain Leader etter bestemmelsen fra Union of International Mountain Leader Associations. (UIMLA)*

	Naturguiden i Norge
Arbeidsfelt	<ul style="list-style-type: none"> • Reiseliv og naturbasert turisme.
Målgruppe	<ul style="list-style-type: none"> • Betalende gjester.
Kompetanse, Kunnskap & Ferdigheter	<ul style="list-style-type: none"> • Kunnskap og ferdigheter om, og i natur og kultur. • Kunnskap og ferdigheter knyttet formidling av natur og kultur gjennom interpretasjon. • Kunnskap og ferdigheter knyttet til å skape godt samspill og overskudd i turistgruppen. • Kunnskap og ferdigheter knyttet til pedagogiske metoder for læring i natur. • Kunnskap om og forståelse for reiseliv og turisme i en kommersiell næring. • Kunnskap og ferdigheter knyttet til å være en vert i natur som skal tilrettelegge for opplevelser med kommersiell verdi.
Formål	<ul style="list-style-type: none"> • Legge til rette for gode opplevelser i natur som kan brukes for å utvikle kunnskap og holdninger. • Gjennom naturopplevelser og refleksjon skape et sterkere engasjement for naturen. • Organisere og lede grupper i natur uten å skade naturen. • Opplevelsene skal ha en kommersiell verdi. • Vise gjestfrihet og vertskap som skaper fornøyde gjester.

Generelt om naturguide kompetanse:

Definisjon: *Naturguiden har sitt virke som profesjonell leder og vert for kommersielle turistgrupper i natur. Naturguiden skal legge til rette for trygge, lærerike og naturvennlige opplevelser. Et av hovedformålene er å inspirere turistene til reflekterte holdninger til og bruk av natur. (Andersen, S. & Rolland, C. 2016)*

Arbeidsfelt: Natur- og aktivitetsbasert reiseliv. Naturguiden er ikke kvalifisert for å jobbe i alpint høyfjellsterreng der det er behov for klatresele, på lagdelt vintersnø i skredterreng. Slik avgrenses naturguidens arbeidsfelt seg fra tindeveglederen (IFMGA-guiden). Målgruppen er betalende gjester.

Kvalifikasjoner: Profesjonsstandard for naturguiden deles inn disse 4 områder:

- **Ledelseskompetanse** - Knyttet til sikkerhet, ledelse og risikostyring
- **Relasjonskompetansen** - Knyttet turistgruppen og opplevelsesformidling
- **Pedagogisk kompetanse** - Knyttet til formidling og læring av natur
- **Fordypningskompetanse** - Knyttet til spesifikk aktivitet og regional natur & kultur

Videre er profesjonsstandard for norsk naturguide delt inn i to deler:

- Del 1: Spesifikke profesjonskvalifiseringer for norsk naturguide
- Del 2: Spesifikke tilleggskrav for norske naturguide med UIMLA mountain leader godkjenning

I del 1 av profesjonsstandard vil kompetansen og kvalifikasjonene innenfor disse fire områdene bli utdypet. I del 2 spesifiseres tilleggskrav i forhold til kompetanse, opplæring og vurdering rettet til UIMLA sin internasjonale standard. Avslutningsvis vil det være en del knyttet til opplæringens utstrekning og vurdering av den enkelte kandidat.

Del 1: Spesifikke profesjonskvalifikasjoner for naturguiden:

Ledelseskompentanse

SIKKERHET I FJELLTERRENG

Naturguiden må ha den kunnskapen og de teknikkene som er nødvendig for å beskytte grupper i norsk natur, relatert til reelle og objektive farer. Naturguiden må kunne bruke enkelt utstyr, for eksempel et støttetau, slynger og karabinere, men ikke klatreseler, for å opprettholde sikkerheten i spesielle situasjoner, som bratt terreng, ved klipper og ved korte strekk med fastmontert utstyr. Naturguiden må kunne sikre grupper under elvekryssing ved å bruke ulike formålstjenlige teknikker. Naturguiden må ha god vurderingskompetanse når det gjelder is på vann, vassdrag og på sjøen.

ORIENTERING

Naturguiden må ha erfaring med teknikker og hjelpemiddel for orientering i norsk natur, slik at de kan ferdes sikkert i alle situasjoner og under alle forhold. Ferdighetene og kunnskapen skal inkludere:

- bruk av topografiske kart av ulike typer, nøyaktighet og skala,
- bruk av kompass,
- bruk av GPS,
- bruk av en høydemåler,
- bruk av ulike orienteringsteknikker,
- orientering utenfor stier kun ved bruk av kart,
- orientering utenfor stier under forhold med svært dårlig sikt, i mørke og under vanskelige forhold, ved kun å bruke kart, kompass og en høydemåler, og
- planlegge og gjennomføre rutevalg etter kart.

FØRSTEHJELP OG REDNING

Naturguiden må ha tilstrekkelig dyktighet med førstehjelp og grunnleggende metoder for redning, slik at de kan fungere uten assistanse i avsidesliggende og isolerte områder.

Ferdighetene og kunnskapene skal inkludere:

- førstehjelp beregnet for ferdsel i natur, i scenarier for både sommer og vinter,
- organisering av en redningsoperasjon (både improvisert og ved hjelp av den offentlige redningstjenesten),
- kunne bruke egnet kommunikasjonsutstyr, inklusivt mobil- og satellitt-telefon, radioer og personlig sporingsutstyr/nødpeilesender, og
- grunnleggende kommunikasjon på et utenlandsk språk.

GRUPPELEDELSE

Naturguiden må være i stand til å lede og oppmuntre en gruppe på tur i naturen, samtidig som de ivaretar de objektive og subjektive farene på en rute. I særlig grad innebærer gruppeledelsen:

- presentasjon av turprogrammet,
- å kunne forstå gruppepsykologi,
- å kunne organisere og holde kontroll på gruppen,
- å kunne tilpasse programmet til ulike forutsetninger,
- å kunne kommunisere på et utenlandsk språk, og
- å vise profesjonell oppførsel og profesjonelt nærvær.

OVERLEVE I FJELLET / BIVUAKK

Naturguiden må kunne organisere og garantere trivsel og trygghet til gruppen uten ekstern hjelp. Dette skal inkludere:

- evne til å organisere en improvisert bivuakk, både om sommeren og vinteren, og
- evne til å passe på gruppen og seg selv under krevende værforhold.

FYSISKE FORUTSETNINGER

Naturguiden må ha en høy grad av fysisk skikkethet og være i stand til å tåle en høy grad av fysisk innsats i en lengre periode.

Relasjonskompetansen

GUIDEROLLE

Naturguiden har også en rolle som underviser, ettersom Naturguiden må ha forståelse av at undervisnings- og veilednings-metoder samtidig vil gjøre det mulig å gi ferdigheter og kunnskaper (både tekniske og miljømessige) til andre, både i relasjon til aktivitetene som blir gjennomført og til landskapet. Naturguiden skal forstå og praktisere *transparent guiding* som overordnet tilnærming med tanke på å fremme sikkerhet på tur og involvere gjestene i beslutningsprosesser. Naturguiden skal ha kunnskap om guiden sin rolle i en reiselivssammenheng.

Guiden i et helhetlig reiselivsprodukt

- Destinasjonsforståelse
- Pakketering
- Lokal verdiskapning
- «Grønne» sertifiseringsordninger
- Opplevelsesdesign

LOVBESTEMTE OG ØKONOMISKE FORHOLD

Naturguiden må ha forståelse av lovbestemte og økonomiske forhold knyttet til det miljøet de opererer i, enten som tilsatt, selvstendig næringsdrivende eller frivillig. Spesielt må

Naturguide forstå:

- det lovbestemte grunnlaget for regulering av profesjonsutøvelsen,
- skattelegging og sosial sikkerhet, som gjelder for denne profesjonen
- allmenne og straffbare ansvarsforhold,
- forsikringer
- økonomiske forhold
- metoder for markedsføring.

Pedagogisk kompetanse

NATUROPPLEVELSE

Naturguiden må ha kunnskap om friluftsliv som fenomen og et verdigrunnlag for sin guidevirksomhet. Historikk og utbredelse, men også definisjoner og innholdsbestemmelser av friluftsliv som et kulturelt fenomen. Naturguiden må kunne være ambassadør for tradisjonelt norsk friluftsliv, der turopplevelsen i sin helhet er viktigere enn prestasjonselementet på turen. Naturguiden må kunne reflektere over friluftsliv i et internasjonalt perspektiv. Naturguiden må kunne reflektere over egen rolle i forhold til hvordan et godt turminne blir produsert og ha kunnskap om grunnleggende prinsipper innenfor opplevelsesdesign.

NATUR

Naturguiden må ha gode kunnskaper om:

- Lokal natur, inklusivt flora, fauna, geologi og geografi
- Kulturminner, kulturen i landskapet / det menneskelige aspektet
- Tilgangen til ulike landskap og om bevaring og vern.

Naturguiden må kunne formidle denne kunnskapen til ulike grupper.

HISTORIEFORTELLING

Naturguiden skal ha grunnleggende ferdigheter innen historiefortelling og skal kunne framføre en relevant historie for en gruppe. Relevans i denne sammenheng knyttes til landskapsforståelser, naturvitenskap knyttet til lokaliteten, lokalhistorie (inkludert håndverk og jordbruk) eller tilsvarende. Framføringen skal ha en varighet på minimum 5 minutter. Naturguiden skal kunne reflektere om bruk av virkemiddel, stemmebruk og kontekst i framføringa. Naturguiden skal kunne reflektere over autenticitet i historiefortellingen.

Fordypningskompetanse

FLERDAGERS AKTIVITETER

Naturguiden må kunne organisere (program, ruteplanlegging), mestre logistikk (utstyr, mat, transport) og lede et flerdagers aktivitetsprogram i norsk natur, under både sommerlige og vinterlige forhold.

SNØDEKT TERRENG

Naturguiden må ha gode kunnskaper om snødekt terreng, ha klart for seg farene, og de teknikkene og det utstyret man trenger for å ferdes trygt. Dette inkluderer bruken av truger og annet utstyr, som er formålstjenlig for det terrenget og de forholdene som er tillatt i de nasjonale reguleringene. Naturguiden må ha forståelse av snø og skredfare inkludert grunnleggende skredvarsling, slik at de kan lede grupper sikkert i formålstjenlig terreng. Naturguide må kunne lede en gruppe i snødekt fjellterreng. Naturguiden kan operere i snødekt fjellterreng, utenom breer, og men *ikke* der teknikker knyttet til klatring / alpin ferdsel med bruk av tau er nødvendig. Dette vil inkludere evnen til:

- å skaffe seg og forstå en skredmelding,
- å planlegge en formålstjenlig rute,
- å orientere utenom stier kun ved hjelp av kart,
- å orientere utenom stier under forhold med svært dårlig sikt, om natta og under vanskelige forhold ved hjelp av bare kart, kompass og høydemåler, og
- kunne lede en gruppe under krevende forhold (kulde, sterk vind, mørke),
- å kunne velge og bruke personlig utrustning for både lederen og gruppen, tilpasset terrenget og forholdene, som er tillatt i de nasjonale reguleringene,
- å kunne vurdere snøforholdene og skredfaren,
- å kunne mestre et søk med skredsøkeutstyr, og å kunne mestre lokalisering og redning av en skredtatt.

Naturguiden må kunne formidle denne kunnskapen til de som de leder.

NORDISK SKILØPING (Kun med arbeidsfelt Norge)

Naturguiden skal kunne planlegge og gjennomføre guidede turer i terreng klassifisert som ATES 0 og 1. Naturguiden skal demonstrere ulike måter å måle bratthet ut ifra kart, terreng, bratthetsmåler og elektroniske hjelpemiddel. Naturguiden skal ha kunnskap om skred tilsvarende Nortind «Snøkjennskap og kameratredning». Naturguiden skal fremvise god skiferdighet med og uten skifeller og utenfor opptråkkede løyper med full oppakning for vinterovernatting. Naturguiden skal vise fysisk og mentalt overskudd både for dagstur og for overnattingstur i snø.

VÆR

Naturguiden skal ha en forståelse av værsystem. Med dette menes det å være i stand til å tyde værmeldinger og værkart inklusivt sammenstilte diagram. Samtidig må naturguiden kunne

bruke basale værinstrument og kjenne værtegn til hjelp for den praktiske vurderingen av været som kommer. Naturguiden må også være klar over de spesielle aspektene ved været i fjellet og kunne tolke og forstå værmeldingene.

ANATOMI OG FYSIOLOGI

Naturguiden skal ha en forståelse av anatomi og fysiologi, som er relatert til vandring i natur, inklusivt:

- fysiske forberedelser,
- diett,
- det karakteristiske ved aktiviteter i fjell,
- forebygge skader,
- trøtthet og restitusjon,
- effekter av høyde, og
- effekter av kulde og varme.

Del 2: tilleggskrav for norsk naturguide med UIMLA godkjenning

I tillegg til de kompetanse kvalifikasjoner som kreves av Norsk naturguide stiller UIMLA standarden spesifikke krav til opplæringen og vurderingen. Disse kravene vil her bli spesifisert for hvert enkelt kompetanseområde.

Ledelseskompetanse

SIKKERHET I FJELLTERRENG

Samme kompetansekrav som for naturguiden

Opplæringen må være praktisk. Varigheten av opplæringen blir bestemt av det nasjonale forbundet og/eller den lokale legale myndigheten.

Vurderingen må bestå av/omfatte en praktisk demonstrasjon av ferdigheter og kunnskap. Varigheten av vurderingen blir bestemt av det nasjonale forbundet og/eller den lokale legale myndigheten.

ORIENTERING

Samme kompetansekrav som for naturguiden

Opplæringen skal være både teoretisk og praktisk.

Vurderingen skal bestå av en praktisk demonstrasjon av ferdigheter og kunnskaper under både sommer- og vinterforhold. Vurderingen må inneholde: (a) en test i fjellet under vanskelige forhold og/eller om natten på en tilmålt tid, og (b) en test på tilmålt tid, der det blir bruktfaste sjekkpunkt, som er lagt inn på et kart. Kartskalaen skal samsvare med det som er vanlig tilgjengelig, men skal ikke være et tilrettelagt orienteringskart

FØRSTEHJELP OG REDNING

Samme kompetansekrav som for naturguiden

Opplæringen skal være både teoretisk og praktisk. Opplæring og vurdering av førstehjelp kan bli gjennomført utenom Naturguide-opplæringen og skal da omfatte minimum 2 dagers opplæring tilsvarende et fjellmiljø.

Vurderingen skal inneholde en praktisk demonstrasjon av ferdigheter og kunnskaper. Med tanke på førstehjelp kan dette bli gjennomført i et avsidesliggende og isolert område, hos en ekstern arrangør med oppdaterte kvalifikasjoner innen førstehjelp.

GRUPPELEDELSE

Samme kompetansekrav som for Norsk naturguide.

Opplæringen skal være praktisk.

Vurderingen skal være praktisk og gjennom kontinuerlig evaluering.

OVERLEVE I FJELLET / BIVUAKK

Samme kompetansekrav som for Norsk naturguide.

Opplæringen skal hovedsakelig være praktisk.

Vurderingen skal være praktisk og inkludere bygging av en planlagt bivuakk, uten ekstern hjelp og inkludere forberedelser til måltid, minst for en natt i løpet av en tre dagers / to netters ekspedisjon. Dette må kunne gjøres både om sommeren og om vinteren. En overnatting kan skje i hytte eller lignende innretning, men en overnatting må bestå av en form for bivuakk (snøhule når det er snøforhold og uten telt om sommeren).

FYSISKE FORUTSETNINGER

Samme kompetansekrav som for Norsk naturguide.

Opplæringen skal være praktisk for å sikre at Naturguiden kan tåle den forventede standarden på fysisk skikkethet.

Vurderingen skal være praktisk og inkludere som minimum en vurdering av:

- evnen til å gå en snøfri rute i minst 6 timer, med en ryggsekk på minst 8 kg – 10 kg, når som helst, med en gjennomsnittsfart på 5 km/t i flatt terreng og stige minst 1500 m med en fart på 500 m per time, og
- deretter vurdere med hvilken letthet og effektivitet man beveger seg, med hvilken ferdighet og balanse fjellføreren mestrer variert terreng med samme vekt i ryggsekken.

Relasjonskompetansen

GUIDEROLLE

Samme kompetansekrav som for Norsk naturguide.

Opplæringen skal være både teoretisk og praktisk. Naturguiden skal ha observasjonspraksis.

Vurderingen skal være praktisk og gjennom kontinuerlig evaluering.

LOVBESTEMTE OG ØKONOMISKE FORHOLD

Samme kompetansekrav som for Norsk naturguide.

Opplæringen skal være teoretisk.

Vurderingen skal bestå av enten en skriftlig eller en muntlig test av kunnskapene.

Pedagogisk kompetanse

NATUROPPLEVELSE

Samme kompetansekrav som for Norsk naturguide.

Opplæringen er teoretisk

Vurderingen er teoretisk.

NATUR

Samme kompetansekrav som for Norsk naturguide.

Opplæringen må omfatte både teoretiske og praktiske element.

Vurderingen må inkludere både teoretiske og praktiske element.

HISTORIEFORTELLING

Samme kompetansekrav som for Norsk naturguide.

Opplæring må bestå av både praktiske og teoretiske element.

Vurderingen må bestå av praktiske og teoretiske element. Kandidaten må vise evne til refleksjon om historiefortelling. Kandidaten skal demonstrere ferdighet om selvvalgt tema, men på forhånd gitt kontekst, gjennom en 5 minutters framføring som skal vurderes til godkjent.

Fordypningskompetanse

FLERDAGERS AKTIVITETER

Samme kompetansekrav som for Norsk naturguide.

Opplæringen må innholde praktiske element.

Vurderingen må være praktisk og skje kontinuerlig.

SNØDEKT TERRENG

Samme kompetansekrav som for Norsk naturguide.

Opplæringen må bestå av både teoretiske og praktiske element.

Vurderingen må bestå av både teoretiske og praktiske element, og minst tre dager må være en selvhjulpen ekspedisjon, der minst en natt må være i en planlagt bivuakk (som må være en snøhule). Vinteropplæringen må gjennomføres i snødekt terreng om vinteren. Under vurderingen skal hver kandidat gjennomføre et vellykket søk med SM-utstyr. SM-søket skal bestå av lokalisering av 2 SM-sendere i ryggsekker, som er gravd ned i snøen på om lag 0,5 m, i løpet av 8 minutt. SM-sendere skal graves ned om lag 5-10 m fra hverandre. Det er ikke nødvendig å grave fram SM-utstyret, men ryggsekkene må være lokalisert med en søkestang. Kandidaten skal starte søket om lag 50m – 80 m fra målene. Søkeområdet skal være 50m x 50 m.

VÆR

Samme kompetansekrav som for Norsk naturguide.

Opplæringen skal omfatte både teoretiske og praktiske element.

Vurderingen skal inkludere enten en skriftlig eller en muntlig test av kunnskapene.

ANATOMI OG FYSIOLOGI

Samme kompetansekrav som for Norsk naturguide.

Opplæringen skal hovedsakelig være teoretisk.

Vurderingen skal inkludere en skriftlig prøve.

Del 3: Opplærings utstrekning og vurdering

Opplæringen knyttet til profesjonsstandarden norsk naturguide blir i Norge gjennomført av de utdanningsinstitusjoner som tilbyr studier med læringsmål som innfrir profesjonsstandarden for norsk naturguide. Omfanget av denne opplæringen må være tilsvarende omfanget av et normalt studieår (60 studiepoeng). Form og emnestrukturen vil bli bestemt av den enkelte utdanningsinstitusjon, der det innenfor studieåret (60 studiepoeng) er rom for regional og aktivitetsspesifikk fordypning i henhold til profesjonsstandardens områder.

Vurderingen av den enkelte kandidat og dennes egnethet blir gjennomført av de ulike utdanningsinstitusjonene og NNGF.

For å kunne kvalifisere til norsk naturguide med UIMLA godkjenning må imidlertid UIMLA sine internasjonale krav til omfang og vurderingsform innfris